

URGANCH DAVLAT UNIVERSITETI

**“O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHNING
ILMIY ASOSLARI VA MUAMMOLARI” ILMIY-TADQIQOT
MARKAZI**

**MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING ZAMONAVIY
MUAMMOLARI: TAJRIBA, TENDENSIYALAR VA
ISTIQBOLLAR**

**Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallar to‘plami
28-oktabr 2023-yil**

**СОВРЕМЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ РЕГИОНАЛЬНОЙ
ЭКОНОМИКИ: ОПЫТ, ТЕНДЕНЦИИ И
ПЕРСПЕКТИВЫ**

**Сборник материалов республиканской научно-практической
конференции
28 октября 2023 г**

**MODERN PROBLEMS OF THE REGIONAL
ECONOMY: EXPERIENCE, TRENDS AND
PROSPECTS**

**Collection of materials of the republican scientific and practical conference
October 28, 2023**

“Mintaqaviy iqtisodiyotning zamonaviy muammolari: tajriba, tendentsiyalar va istiqbollar” respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to‘plami. –T.: TDIU-UrDU. 2023. – 542 b.

Ushbu to‘plam FZ-5421033210-sonli “Milliy iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish tizimi transformatsiyasining metodologik asoslari” nomli fundamental loyiha doirasida “Mintaqaviy iqtisodiyotning zamonaviy muammolari: tajriba, tendentsiyalar va istiqbollar” mavzusida bo‘lib, unda “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi va mintaqaviy muammolar, hududiy boshqaruvni markazsizlashtirish va hududlarni rivojlantirishning iqtisodiy vositalarini takomillashtirish, raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va uning mintaqalarning raqobatbardoshligini oshirish bilan o‘zaro bog‘liqligi, hududlarni rivojlantirish va “yashil iqtisodiyot”ni shakllantirishning ekologik muammolari va mintaqaviy rivojlanish bo‘yicha fanlararo tadqiqotlar: sotsiologiya, hududiy brendlar, yangi iqtisodiy geografiya kabi mavzularga oid tadqiqot ishlari va ilmiy qarashlari aks ettirilgan materiallar bayoni keltirilgan.

To‘plamga iqtisodiy muammolar bo‘yicha ilmiy izlanishlar olib borayotgan yetakchi xorijiy va mahalliy oliy ta‘lim muassasalari professor-o‘qituvchilari, ilmiy tadqiqot muassasalarining mutaxassislari, ilmiy xodimlari, doktorantlari, mustaqil izlanuvchilari hamda iqtidorli talabalari, vazirlik va korxonalarining rahbar xodimlari va mutaxassislarining ilmiy izlanishlari natijalari kiritilgan.

To‘plamda keltirilgan materiallarning mazmuni, undagi statistik ma’lumotlar, keltirilgan me’yoriy-huquqiy hujjatlarning haqqoniyligi, bildirilgan fikr-mulohazalar va takliflarga mualliflarning o‘zlari mas’uldirlar.

Tahrir hay’ati raislari:

i.f.d., prof. B.Ruzmetov

i.f.d., prof. A.Qodirov

Tahrir hay’ati a’zolari :

N.K.Aimbetov – akademik, i.f.d., professor

M.Sh.Usmanov – falsafa fanlari doktori

F.I.Isayev – DSc, dotsent

P.P.Deryugin – ijtimoiy fanlar doktori., professor

L.A.Lebedintseva – ijtimoiy fanlar doktori., professor

U.V.Gofurov – i.f.d., professor

I.S.Abdullaev – i.f.d., professor

A.T.Axmediyeva – DSc, professor v.b.

Sh.B.Ruzmetov – PhD, dotsent

B.X.Ma‘murov – PhD

Z.A.Fazliddinova – dizayner

Sh.Baxtiyorov – dizayner

Taqrizchilar:

i.f.d., prof. F.T.Egamberdiyev

i.f.d., prof. N.M.Mahmudov

TABRIK SO‘ZI

Konferensiya ishtirokchilari O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyev tashabbusi bilan respublikada shakllantirilgan “O‘zbekiston-2030” strategiyasida mintaqalarning kompleks rivojlantirish va raqobat muhitini yaratish bo‘yicha qo‘yilgan masalalarga alohida e‘tibor berishadi deb o‘ylayman.

Xorazm viloyati iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi, shuningdek uning milliy va global darajadagi raqobatbardosh pozitsiyalari birinchi navbatda, mintaqa uchun ustuvor bo‘lgan qishloq xo‘jaligi xomashyosi va oziq-ovqat, rekreatsion va transport xizmatlari bozorlarida ko‘p jihatdan noyob tarixiy, madaniy va tabiiy resurslardan foydalanish holati va samaradorligi bilan belgilanadi. Shuningdek, resurs salohiyati, Orolbo‘yi muammosi bilan bog‘liq vaziyatni hisobga olish kerak. Mamlakatimizda iqtisodiy munosabatlarni isloh qilish va jahon bozorlarida tobora kuchayib borayotgan raqobat sharoitida iqtisodiyotni modernizatsiya qilishning murakkab jarayonlari ishlab chiqarish va iqtisodiy faoliyatni tashkil etishga yangi yondashuvlarni, respublikaning tashqi iqtisodiy aloqalarini tartibga solish tamoyillari va usullarini talab qiladi.

Hozirgi davrda bozordagi talab tobora yuqori texnologiyalar bilan raqobatlashishga majbur qiladi va ayni paytda mintaqalarda innovatsiya jarayonlarini davlat va viloyat hokimligi tomonidan qo‘llab-quvvatlashning mavjud mexanizmlari tahlil qilinishi va ekotizim doirasida innovatsion jarayon subyektlarini o‘zaro munosabatlari tizimli ravishda qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish zarurati mavjuddir. Ayniqsa mintaqaviy iqtisodiyotda tarkibiy o‘zgarishlarni amalga oshirishda raqamli texnologiyalarning iqtisodiyot tarmoqlarining ishlab chiqarish jarayonlariga ta‘siri darajasi aniqlandi. Raqamli texnologiyalar asosida mintaqalarda tarkibiy o‘zgarishlarni amalga oshirish maqsadida sun‘iy intellekt, katta ma‘lumotlar, robototexnika, blokcheyn texnologiyalari, inson kapitalini rivojlantirish, raqamli platformalar va boshqa masalalar alohida e‘tiborni talab qiladi.

Shu nuqtai nazardan, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti va Xalqaro savdo markazi bilan hamkorlikda bajarilayotgan “Ready4Trade Central Asia” loyihasi muhim ahamiyat kasb etadi. Trening dasturi Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professor o‘qituvchilari va xorijiy ekspertlar bilan hamkorlikda respublika hududlarida ham amalga oshirilayapti. Shu jumladan, ushbu dastur asosida Qoraqolpog‘iston Respublikasi va Xorazm viloyati tadbirkorlari uchun maxsus trening kurslari tashkil qilindi.

*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
rektori K.A.Sharipov*

TABRIK SO‘ZI

Assalomu aleykum hurmatli anjuman ishtirokchilari hurmatli mexmonlar!

Bugun sizlarni Universitetimizda TDIU huzuridagi “O‘zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishning ilmiy asoslari va muammolari” ilmiy-tadqiqot markazi va Urganch Davlat universiteti huzuridagi mintaqaviy laboratoriya tomonidan tashkil qilingan “Mintaqaviy iqtisodiyotning zamonaviy muammolari: tajriba, tendentsiyalar va istiqbollar” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjumanida ko‘rib turganimdan bag‘oyatda xursandman.

Qadimiy Xorazim eliga xush kelibsiz deyman!!!

Konferensiya ishida xorijiy mamlakatlar, respublika universitetlari va institutlarining 65 dan ortiq vakillari, shuningdek, mahalliy boshqaruv organlari va idoralar, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasining xususiy sektori vakillari ishtirok etmoqda.

Anjumanning O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoev tashabbusi bilan respublikada shakllantirilgan “O‘zbekiston-2030” strategiyasining mintaqalarning sanoat salohiyatini kompleks rivojlantirish va to‘liq jalb etish, turizmni rivojlantirish uchun eng qulay muhit, transport-logistika tarmoqlariga integratsiyalashuvi, eksportning o‘sishi va tashqi savdo bozorlarida talab yuqori bo‘lgan mahsulotlar ishlab chiqarishni rag‘batlantirish, xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish yo‘nalishlariga bag‘ishlanganligi uning juda dolzarb mavzuga bag‘ishlanganidan dalolat beradi.

Urganch Davlat universiteti O‘zbekiston Oliy talim tizimida o‘zining ta’lim sifati, ilmiy va pedagogik salohiyati bilan ajralib turadi.

Aziz anjuman ishtirokchilari va mexmonlar, anjuman ishini ochiq deb e‘lon qilaman va unga muvoffaqiyatlar tilayman.

*Urganch davlat universiteti
rektori B.I.Abdullaev*

TABRIK SO‘ZI

Konferensiya ishtirokchilari respublikada raqobat muhitini yaratish, investitsiyaviy jozibadorlikni yaratish, xo‘jalik yurituvchi subyektlarning innovatsion va eksport faoliyatini rag‘batlantirish maqsadida muayyan preferensiyalar berishni nazarda tutuvchi institutsional islohotlar to‘g‘risida ma‘ruzalar qiladilar. Mamlakatda amalga oshirilayotgan tub iqtisodiy islohotlar jarayonida iqtisodiyotni markazdan boshqarish darajasidan hududiy va tarmoq darajasida boshqarishga bosqichma-bosqich o‘tkazish, hududlarda tegishli dasturlarni amalga oshirish, hududiy organlar huquqlarini kengaytirish, ularning maqom va mas‘uliyatini oshirish birinchi navbatdagi vazifalardan hisoblanadi.

Konferensiya ishtirokchilari O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyev tashabbusi bilan respublikada shakllantirilgan “O‘zbekiston-2030” strategiyasining mintaqalarning sanoat salohiyatini kompleks rivojlantirish va to‘liq jalb etish, turizmni rivojlantirish uchun eng qulay muhit, transport-logistika tarmoqlariga integratsiyalashuvi, eksportning o‘sishi va tashqi savdo bozorlarida talab yuqori bo‘lgan mahsulotlar ishlab chiqarishni rag‘batlantirish, xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirish va boshqalar.

Konferensiya davomida hududning barqaror rivojlanishini ta‘minlaydigan samarali mintaqaviy ijtimoiy-iqtisodiy siyosat, birinchi navbatda, tabiiy resurslar, ishlab chiqarish, inson, moliyaviy salohiyat tufayli mintaqa iqtisodiyotining imkoniyatlari hududlarni barqaror rivojlantirish uchun zarur shart-sharoitlar mavjudligidan dalolat beradi. Mintaqaviy ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarning faoliyati samaradorligi va rivojlanish barqarorligini oshirish mintaqani boshqarishning institutsional tuzilishini tizimli ravishda o‘zgartirishni, shu jumladan mintaqaning barqaror rivojlanishini boshqarish mexanizmlarini takomillashtirishni ta‘minlaydi.

Ruxsat bersanglar konferensiya ishiga muvaffaqiyat tilayman va ishtirokchilar ilmiy ishlariga ijodiy yutuqlar tilayman.

*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
huzuridagi “O‘zbekiston iqtisodiyotini
rivojlantirishning ilmiy asoslari va
muammolari” ilmiy tadqiqot markazi
direktori M.B.Kalonov*

SO‘Z BOSHI

Bozor munosabatlarining shakllanishi sharoitida mintaqaviy omilning roli tobora ko‘proq namoyon bo‘lmoqda, chunki islohotlar tabiiy-ekologik va boshqa parametrlarda bir-biridan sezilarli darajada farq qiladigan respublika, viloyatlar va boshqa milliy-ma'muriy tuzilmalar hududlarida amalga oshirilmoqda. Shu munosabat bilan islohotlarni amalga oshirish jarayonida turli mintaqalarga boshqacha yondashuv talab etiladi. Shuning uchun mintaqaviy muammolarni ilmiy tadqiq qilishni ko‘paytirish va mintaqaviy iqtisodiyotning ilmiy bilimlarini mustaqil tarmoq sifatida ajratish zarurati tug‘iladi.

Hozirgi vaqtda mintaqaviy iqtisodiyot mavzusida ikkita qarash shakllandi. Birinchisi, mintaqaviy iqtisodiyotni mintaqalarning umumiy qonuniyatlari, omillari va rivojlanish muammolarini o‘rganadigan o‘ziga xos iqtisodiy fanlardan biri deb biladi. Mintaqaviy iqtisodiyot mavzusiga o‘xshash qarash mintaqalar hududida sodir bo‘layotgan ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni o‘rganishga kompleks yondashuv bilan tavsiflanadi. Ikkinchi qarash tarafdorlari ishlab chiqaruvchi kuchlarning oqilona taqsimlanishini mintaqaviy iqtisodiyot mavzusining asosi deb bilishadi. Shubhasiz, bunday talqinda mintaqaviy iqtisodiyot mavzusi iqtisodiy geografiya bilan birlashtirilgan.

XIX asr g‘arbining iqtisodiy fanidagi fazoviy jihat asosan joylashtirish nazariyasi nuqtai nazaridan o‘rganilgan (I. G. fon Tyunen, A. Veber, A. Lesh). Shu bilan birga, Germaniyada joylashtirish nazariyasi alohida yo‘nalish sifatida shakllangan, ammo klassik iqtisodiy nazariya bu masalalarni ko‘rib chiqmagan.

1909 yilda Alfred Veberning “Ishlab chiqarishni joylashtirish nazariyasi: standartning sof nazariyasi” kitobi nashr etildi, bu joylashtirish nazariyasi bo‘yicha birinchi ish edi.

O‘tgan asrning 20-yillarida ba‘zi nemis mualliflari, masalan, O. Englander, X. Veygman, X. Ritchl va boshqalar A. Veberning qisman muvozanat tahlilini fazoviy muammolarning umumiy muvozanati tahlili bilan to‘ldirdilar.

Shunga qaramay, ishlab chiqarishni joylashtirish nazariyasining asoschisi I. G. fon Tunen hisoblanadi. U kosmosni iqtisodiy hodisa sifatida o‘rganishni boshlagan birinchi tadqiqotchi emas edi, lekin u birinchi bo‘lib kosmosni o‘rganish uchun tegishli tahlil usullaridan foydalangan.

Fazoviy iqtisodiy muvozanat modelining birinchi nazariyasining yaratuvchisi A. Lesh. U 100 yil ichida yaratilgan kosmosdan oqilona foydalanishning barcha nazariyalarini ko‘rib chiqdi va ularni umumiy muvozanat nazariyasi nuqtai nazaridan umumlashtirdi. A. Leshning tadqiqotida klassik joylashtirish nazariyasining barcha asosiy elementlari aks ettirilgan: nuqta bozorini belgilaydigan ishlab chiqarish hududlarini tunen tahlili; K. Launxardtning xizmat ko‘rsatish tumanlarini ishlab chiqarish punktlarini tahlil qilish; A. Veber sanoat korxonalarini oqilona joylashtirish bilan ish haqi uchun transport xarajatlarini minimallashtirish nazariyasi; G. Hotellingning duopoliyasi va oligopoliyasi sharoitida fazoviy raqobat modellarini tahlil qilish; V. Kristallarning mintaqaviy tuzilmalar nazariyasi; V. Isardning mintaqalararo modellar nazariyasi.

Akademik A. Granbergning “mintaqaviy iqtisodiyot asoslari” darsligida qiziqarli fikrlar bildirilgan. Uning fikricha, hozirda iqtisodiy bilimlarning yangi sohasi - fazoviy iqtisodiyot shakllanmoqda, uning asosini mintaqaviy iqtisodiyot tashkil etadi. Mintaqaviy iqtisodiyotni rivojlantirish muammolari Vidyapin, M. Stepanov, T. Morozova, O. Pchelintsev, V. Kistanov, R. Shniper, A. Novoselov va boshqalarning ilmiy asarlarida aks etgan.

O‘zbekistonda Mintaqachilik maktabi tashkil etildi ushbu yo‘nalish vakillari ishlab chiqaruvchi kuchlarni rivojlantirish va joylashtirishning turli muammolarini o‘rganishdi. Shunday qilib, Lapkinning tadqiqotlarida qishloq xo‘jaligi tizimi shakllandi, Z.Akramova iqtisodiy rayonlashtirish masalalarini ko‘rib chiqdi va Saliev iqtisodiy geografiya va hududiy rivojlanishning qutblanishi muammolarini, Atamirzaev va Qayumov - aholi va urbanizatsiya masalalarini, T.Ahmedov – respublika mintaqalarini kompleks va muvozanatli rivojlantirish muammolari, Sh. Imomov – hududiy hududlarni davlat tomonidan tartibga solish muammolarini o‘rganib chiqdi, Sh.Nazarov mintaqalarning raqobatbardoshligini oshirish muammolari va boshqalar. Respublikada ixtisoslashtirilgan ilmiy bo‘linma O‘zbekiston Respublikasi fanlar Akademiyasi huzuridagi ishlab chiqarish kuchlarini o‘rganish bo‘yicha Kengash faoliyat ko‘rsatgan (SOPS). O‘zR FA SOPS doirasida va keyingi davrlarda sanoatni rivojlantirish va joylashtirish muammolari (S.Ziyadullayev, Sh. Zokirov), ishlab chiqarish kuchlarining hududiy joylashuvi (K.Bedrintsev), agrosanoat majmuasi (K. Hasanjanov, E.Rahimov, A Mamatqulov, N.Sotvoldiyev), mintaqalarda ko‘payish nazariyalari (M.Abdusalamov), ilmiy-texnik taraqqiyot masalalari (R.Dosumov), urbanizatsiya masalalari (E.Ahmedov, S Zokirov), mintaqaviy rivojlanishdagi ijtimoiy farqlar (A.Usmonov), Xorazm mintaqasining kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi (B. Ruzmetov), mintaqaviy rivojlanish nazariyasi (A.Sodiqov), mintaqaviy rivojlanishni boshqarishning iqtisodiy mexanizmlari (A.Qodirov, A.Nizomov, B.Valiev) va boshqalar tadqiqot olib borganlar.

Mamlakatimizda keng ko‘lamli islohotlarni amalga oshirish va boshqaruvni markazsizlashtirish sharoitida mintaqaviy omilning roli tobora ko‘proq namoyon bo‘lmoqda, chunki islohotlar tabiiy-ekologik, ijtimoiy-iqtisodiy, demografik va boshqa rivojlanish parametrlari bilan bir-biridan sezilarli darajada farq qiladigan respublika, viloyatlar va boshqa ma‘muriy tuzilmalar hududlarida amalga oshirilmoqda. Shu munosabat bilan islohotlarni amalga oshirish jarayonida zamonaviy sharoitlarga moslashtirilgan va “O‘zbekiston-2030” strategiyasida belgilangan vazifalarni hal etishga yo‘naltirilgan mintaqaviy rivojlanishning yangi vositalarini takomillashtirish va ishlab chiqish talab etiladi.

Shunday qilib, respublikada modernizatsiya va keng ko‘lamli islohotlarni amalga oshirish sharoitida mintaqaviy rivojlanish muammolarini o‘rganishni chuqurlashtirish zarurati tug‘iladi. Mintaqa iqtisodiyotini boshqarish tizimi tarkibiy qayta qurish asosida iqtisodiy o‘sishni ta‘minlashga, texnologik modernizatsiya va aholi farovonligini oshirish asosida ishlab chiqarishning raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan. Hozirgi bosqichda respublika hududlarining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining o‘ziga xos xususiyatlari quyidagilardan iborat:

resurslarni boshqarish imkoniyatini beradigan ba'zi umumiy xulq-atvor qoidalariga asoslanadi, ma'muriy vazifalar esa aniq tuzilmani shakllantirish, qarorlarni tayyorlash, qabul qilish va amalga oshirish uchun sharoit yaratish orqali boshqariladigan tizim maqsadlariga erishishga qaratilgan aniq manzilli vazifalar bilan tavsiflanadi (garchi ba'zi umumiy qoidalar, masalan, biznes-rejalarni ishlab chiqish usullari, ish tartibi va boshqalar, direktiv hujjatlar bilan ta'minlanishi mumkin);

ular ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilarga bilvosita ta'sir ko'rsatadi, munosabatlar tizimi orqali jamoa va individual xodimlarning manfaatlarini hisobga oladi (ma'muriy usullar o'z mohiyatiga ko'ra boshqaruv obyektlarining iqtisodiy manfaatlariga to'liq va to'g'ridan-to'g'ri yo'naltira olmaydi);

ular, albatta, barcha darajadagi xo'jalik yurituvchi subyektlarning mustaqilligini nazarda tutadilar, shu bilan birga qabul qilingan qarorlar va ularning oqibatlari uchun javobgarlikni o'z zimmlariga oladilar (qaror qabul qiluvchi yuqori organlarning javobgarligining katta qismini o'z ichiga olgan ma'muriy usullardan farqli o'laroq);

ular ijrochilarni muqobil yechimlarni tayyorlashga va ulardan turli darajadagi hududiy tuzilmalar manfaatlariga eng mos keladiganini tanlashga undaydilar (ma'muriy buyruqlar asosan aniq, majburiy, aniq bajarilishini talab qiladi).

Mahalliy davlat hokimiyati organlarining fuqarolik jamiyati institutlari va tadbirkorlar bilan o'zaro munosabatlari mexanizmlarini takomillashtirishning asosiy motivlari boshqaruvning ma'muriy usullaridan voz kechish va hokimiyat funksiyalarini aniq taqsimlash asosida (vakolatlarni topshirish asosida) teng huquqli sheriklikning yangi shakllariga o'tish bo'lishi kerak.

Mintaqaviy iqtisodiyot oqilona, ilmiy asoslangan mintaqaviy siyosat va strategiyani ishlab chiqishga yordam beradi, ularsiz mintaqada va shuning uchun umuman mamlakatda samarali iqtisodiy faoliyatni ta'minlash mumkin emas, chunki ular mintaqalar to'plamidir. O'zbekistonda mintaqaviy iqtisodiyotni o'rganishning alohida zarurati uning turli xil tabiiy-iqlim sharoitlaridan kelib chiqadi, ular tabiiy sharoitlarida sezilarli darajada farq qiladi, ayrim tarmoqlarning turli xil boshlang'ich rivojlanishi, ishlab chiqarishni rivojlantirish, ijtimoiy infratuzilma va boshqa xususiyatlar.

i.f.d., prof. B.Ruzmetov
i.f.d., prof. A.Qodirov

MUNDARIJA

1-SHO‘BA

“O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI VA MINTAQAVIY MUAMMOLAR

А.М.Қодиров, М.А.Махаматова	Номарказлаштириш шароитида камбағалликни қисқартириш ҳамда минтақаларнинг иқтисодий ўсишининг янги моделини ишлаб чиқиш	16
Б.Рузметов	Экономические основы комплексного и устойчивого развития региона	24
Ж.А.Атажанов	Приоритеты развития промышленности в регионе	28
М.Ш.Усманов	Защита частной собственности: развитие конституционных основ	32
У.В.Гафуров	Ўзбекистон-2030” стратегиясида маҳаллани ривожлантириш йўналишлари	36
М.Ш.Усманов Э.Саминов	Худудларда барқарор ривожланиш мақсадларига эришишда фуқаролик жамияти институтларининг ўрни ва аҳамияти	39
С.А.Воронин Ф.М.Азимова	Стимулирование сокращения выбросов парниковых газов на основе экологического налогообложения	43
Б. Рузметов, Қ.Отажонов	Минтақа саноат ўсиш нуқталарида аутсорсинг хизматларини ривожлантириш омиллари	47
И.С.Абдуллаев	Некоторые проблемы комплекснозначной экономики	51
Б.С.Қалмуратов	Минтақавий инновацион фаолиятининг ташкилий-иқтисодий механизмларининг хусусиятлари	56
Ф.И.Исаев	Солиқ ислохотлари ва уларнинг оқибатларини баҳолаш	59
Ш.Рузметов	Минтақани инновацион ривожлан минтақада озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш омиллари	62
G.D.Xasanova	Buxoro viloyatida vujudga kelayotgan yangi turistik hududlar	66
G.D.Xasanova, M.V.Tojiyeva	Inson salohiyatini rivojlantirishni takomillashtirish yo’llari	70
G.D.Xasanova, A.Ch.Boboev	Mintaqada ziyorat turizmi rivojlantirishni takomillashtirish yo’llari	74
A.Yu.Agabekob, J.Nurjaev	O‘zbekistonda uy-joy qurilishini moliyalashtirishning xitoy tajribasi bilan qiyosiy tahlili	77
A.Yu.Agabekob, D.D.Turg’unov	Raqamli iqtisodiyot sharoitida bank tizimining rivojlanish tendentsiyalari	81
G.P.Erkayeva	“O‘zbekiston 2030” strategiyasini amalga oshirishda mintaqalarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish muammolari	85
Б.Эгамов, Л.Қадирова	Минтақада ишбилармонлик мухитини яхшилаш омиллари	88
С.Ю.Арзуманян	Проблемы регулирования банковской деятельности в Республике Узбекистан	92
А.Х.Ражабов	Innovatsion taraqqiyot sharoitida mintaqalar barqaror ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini baholash	95
К.Мадрахимов	Факторы формирования конкурентных преимуществ субъектов малого бизнеса в регионе	97

D.Saidov, O.R.Boltaboyeva	Mintaqa avtomobil biznesida servis xizmatlari ko'rsatish sifatini oshirish omillari	101
N.Sh.Mirzaaxmedov	O'zbekiston respublikasida byudjetdan tashqari jamg'armalar tizimini takomillashtirish yo'nalishlari	103
N.Panjiyeva	Surxondaryo viloyatida investitsion faollikni jadallashtirishning ustuvor yo'nalishlari	108
Ш.Бахтияров	Возможности формирования туристическо-рекреационных кластеров в регионе	112
A.M.Rahimov	Mehmonxona va ovqatlanish xizmatlari ko'rsatish sifatini baholash tizimini ekonometrik modellashtirish	115
У.Б.Мавланова	Развитие человеческого потенциала в Регионах Узбекистана	119
O.Курбанова	Возможности расширения экспортного потенциала Хорезмского региона	122
Sh.A.Axatova	Ta'limda strategik boshqaruv masalalari	126
D.Sattorova	Mintaqa iqtisodiyotini rivojlantirishda islom banklari faoliyatidan foydalanish imkoniyatlari	129
C.P.Рахмонов	Факторы повышения инвестиционного потенциала региона	132
T.B.Аллакулиев	Хоразм вилоятининг 2030 йилча ривожлантириш стратегиясида қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг устувор йўналишлари	136
O.Саидов	Минтақани ижтимоий инфратузулма билан таминланганлик даражасини баҳолаш	140
Ю.Эшниязова	Минтақада инновацияларни ривожлантиришда қулай солиқ муҳитини яратиш омиллари	143
З.Джаббарова	Мамлакатда илмий тадқиқотларни ривожлантириш хориж тажрибаси	146
F.Сатторов	Динамика развития внешне экономической деятельности региона	150
L.Мирзаева	Минтақада туризм соҳасини ривожлантириш омиллари	154
Ж.А.Исматуллаев	Минтақалар инвестицион жозибадорлигини оширишнинг ўзига хос механизмлари	157
M.Авезов	Хоразм вилояти ижтимоий-иқтисодий ривожланиш ҳолати ва салоҳияти	161
V.V.Abdurasulov	Sug'urta bozori raqobat darajasini aniqlashga muqobil yondashuv	165
Ж.Бабажанов	Минтақада камбағалликни қисқартиришда ижтимоий ҳимоя тизимининг ўрни	167
A.И.Исаев	Солиқ имтиёзларининг фискал аҳамияти	171
K.A.Абдурахманов	Бюджет ташкилотларини молиялаштиришнинг ташкилий механизмлари	174
И.А.Саттаров	Молиявий назоратнинг натижавийлиги назарияси	177
A.M.Очилов	Солиқ қонунчилигининг солиқ мажбуриятларини бажаришдаги роли	181
F.N.Алимардонов	Дунё бўйлаб норасмий иқтисодий қисқартириш сиёсати: ақш мисолида	184
H.C.Содиқов	Таълим харажатларини халқаро таснифлагичларга мослаштириш	187

А.А.Расулов	Ўзбекистонда таълим сифатининг бугунги ҳолати хусусида	191
А.А.Ирматов	Солиқларнинг Ўзбекистон иқтисодиётига таъсири	194
Д.Р.Бекимбетов, Ш.К.Айтмуратова, М.Ж.Абдираманова	Минтақани инновацион ривожлантириш стратегияси	197
Ф.Ф.Элмуродов	Корхонада стратегик ва лойиҳавий бошқарувнинг аҳамияти	199
Ф.Муслимова	Пути устойчивого развития экономики регионов Узбекистана	203
Ш.Ахрарова	Совершенствование налоговой политики как фактор обеспечения макроэкономического роста	205
Sh.Mukhammadyaminova	The export potential of the fruit-growing sector of the Republic of Uzbekistan in the conditions of globalization.	207
М.Н.Нажимова	Экономический рост как основа устойчивого развития экономики узбекистана	210
Х.А.Мухаммадсолиҳ	Mintaqada ekologik turizmni rivojlantirish omillari	212
Ш.Маҳматрайимов	Минтақада туризмни ривожлантиришда туристик маҳалла тадбиркорлик марказини таркибий тузилмаси	215
S.Matrizayev, S.Ne'matova, Z.Jumanazarova	Mintaqada turizm sohasida yuqori malakali kadrlar tayyorlash omillari	219

2-SHO'BA

HUDUDIY BOSHQARUVNI MARKAZSIZLASHTIRISH VA HUDUDLARNI RIVOJLANTRISHNING IQTISODIY VOSITALARINI TAKOMILLASHTIRISH

N.Maxmudov, J.Yaxshilikov	О'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida qishloq xo'jaligining o'rni va uning rivojlanishini statistik tahlili	222
Н Аимбетов	Ўзбекистон минтақаларини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш стратегиясини шакллантириш	225
М.Турсунходжаев, К.Утаров	Худудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқиш назарияси	227
М.М.Зияева, А.С.Гонашвили	Развитии текстильной промышленности Узбекистана	229
J.K.Sauxanov, S.S.Daniyarov	Mintaqada oziq-ovqat mahsulotlarining integral ko'rsatkichlarini aniqlash	236
А.Т.Ахмедиева, Н.С.Рахимходжаева, З.А.Фазлиддинова	Худудлар иқтисодиётида таркибий ўзгаришларнинг моҳияти	240
M.F.Makhmudov	Innovation mechanisms for industrial cluster management in regions	245
Д.Б.Мамаюсупова	Туризм соҳаси ривожланишини бошқаришнинг ташкилий-иқтисодий механизми	247
А.А.Саъдуллаева	Минтақада туризмни ривожлантиришнинг ташкилий-ҳуқуқий жиҳатлари	252
У.И.Джуманиязов	Олий таълимда сифатни таъминлаш тизимини трансформациялашнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари	255
Ж.А.Абдуллаев	Давлат-хусусий шериклиги тамойилларини олий таълим соҳасида қўллашнинг илғор хорижий тажрибаси	258

Ш.К.Курбаниязов	Корпоратив бошқарув моделларининг умумий таснифи ва тавсифи	261
Ж.А.Раҳманкулов	Қашқадарё вилоятида маҳаллий бошқарувнинг таҳлили ва самарадорлигини ошириш чоралари	264
С.Ю.Шатохина	Развитие территорий через децентрализацию регионального управления и улучшение экономических инструментов	267
Ш.Бахтиярова	Экологик оғир ҳудудларда аҳоли саломатлигини яхшилаш омиллари	269
У.Ш.Шукуров	Барқарор иқтисодий ривожлантиришни таъминлашда саноатнинг ҳудудий таркибини такомиллаштириш	273
Б.Р.Мустафаев	Ўзбекистонда номарказлаштиришнинг асосий жиҳатлари: муаммо ва ечим	276
У.М.Атакулов	Кўчмас мулк объектларини солиққа тортишни такомиллаштиришнинг илмий-назарий асослари	279
Б.Ф.Одилов	Тижорат банклари пассивларининг барқарорлигини таъминлашнинг илмий-назарий асослари	282
N.Shermatova	Mintaqada ijtimoiy soha tushunchasi va uning mohiyati	284

3-SHO‘BA

RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNING MINTAQALARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH BILAN O‘ZARO BOG‘LIQLIGI

М.Т.Бутабоев, С.И.Қодиров	Рақамли иқтисодиёт шароитида инсонни рақамли компетентлигини ошириш механизмлари	288
И.Д.Тургель, Гао Тунтун	Развитие проектов гчп в информационном обществе	291
К.И.Курпаяниди, В.Ж.Исмоилжонов	Развития цифровой экономики и его взаимосвязь с ростом конкурентоспособности регионов	293
А.Резаев, Н.Трегубова	Регулирование технологии развития искусственного интеллекта	296
Ш.А.Турсунов, Х.И.Аллаёров	Рақамли иқтисодиёт шароитида алоқа хизматлари бозорини инновацион ривожлантиришнинг хорижий тажрибалари	298
Ш.А.Турсунов, Б.И.Хидирова	Рақамли иқтисодиётни ривожлантириш ва минтақалар рақобатбардошлигини ошириш	301
Х.Урдусhev, М.Т.Мавлянов, С.Эшанкулов	Агрокластерларни таснифлашга ёндошувлар, муҳим жиҳатлари ва синфланиши	305
Т.Ҳемуратов, В.Муратбаев	Raqamli iqtisodiyotda kichik biznes istiqbollari	310
Sh.M.Kambarova	O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyot joriy qilish va rivojlantirish strategiyasi	313
Z.T.Siddiqov, S.N.Normurodov	Raqamli iqtisodiyotni yuksaltirishda axborot texnologiyalarning o‘rni	316
З.К.Жумаева	Мировой опыт развития цифровой экономики	318
D.R.Gafurova	The impact of digitalization of universities to the development of the digital economy	321
Г.Баймуратова	Иқтисодиёт субъектларининг молиявий рискларини бошқариш тизимининг самарадорлигини ошириш омиллари	324

Б.Х.Маъмуров, Н.Ш.Мирзаахмедов Н.А.Ахмедова	Уникальные черты, характерные для процесса цифровой трансформации экономики региона Малый бизнес как основной драйвер национальной экономики	327 330
Z.Z.Xodjimuratova	Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda bulutli texnologiyalar qo'llash	334
Sh.Y.Kurbanova	Moliyaviy texnologiyalarning iqtisodiyotdagi va aholi farovonligini oshirishdagi o'rni	336
N.Ashirov	Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari	339
C.C.Амирджанова	Макроэкономические и социальные тенденции регулирования рынка труда	342
S.A.Nakimov	Ways of digital transformation of ict-related enterprises	348
M.I.Numanova	Минтақа рақамли иқтисодиётининг ривожлантиришда инсон капиталининг роли	353
B.S.Mardiyev	O'zbekistonda monopol korxonalar faoliyatida raqobat muhitini shakllantirish orqali boshqarish mexanizmini takomillashtirish	355
F.A.Asimova	Innovatsion jarayon va raqamli iqtisodiyotda modellarni ishlab chiqish evolutsiyasi	362
X.A.Nazarov, I.K.Isomiddinov D.A.Mirtursunova	Рақамли иқтисодиётга ўтиш жараёнидаги муаммолар ва ечимлар The role of digitalization of banks in the development of the digital economy	366 369
F.Askarov	The advancement of the digital economy and its connection to enhancing regional competitiveness	373
G.T.Saidova	Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta Ishlashning samaradorligi	378
O.Baymuratov, B.K.Keulimjaev D.Jumanazarova	Минтақавий инновацион инфратузилмаларни ташкил қилиш таъминлари Development of foreign trade activity of regions in the context of digitalization of international trade	380 383
U.T.Yunusov	O'zbekiston respublikasi tijorat banklarida 9-sonli moliyaviy xisobotlarning xalqaro standartlarini tadbqiq etish	386
D.H.Suvonov, A.F.Erboyev G.B.Sobirjonova	Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning yangi tendensiyalari va raqobatbardoshlikni oshirish Development of the digital economy and its interrelationship with increasing the competitiveness of regions	389 392
M.B.Raximberganov, N.B.Mo'ydinova N.U.Ravshanova	Tadbirkorlik faoliyati samaradorligini oshirishda marketing strategiyalaridan foydalanish usullarini takomillashtirish Raqamli iqtisodiyot sharoitida elektron tijoratni rivojlantirish yo'llari	396 399
D.U.Omonov, A.I.Usmonov A.Boboyev	Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va uning mintaqalarining raqobatbardoshligini oshirish bilan o'zaro bog'liqligi Digital economy development in Uzbekistan and its impact on regional competitiveness	403 407

4-SHO‘BA
HUDUDLARNI RIVOJLANTIRISH VA “YASHIL IQTISODIYOT”NI
SHAKLLANTIRISHNING EKOLOGIK MUAMMOLARI

Yu.T.Dodoboev, K.S.Kamalov	O‘zbekiston Respublikasida kambag‘alikni qisqartirishning xuquqiy asoslari	410
Yu.T.Dodoboev, B.T.Rustamov, F.Yu.Mamarasulova	Yashil iqtisodiyotga o‘tish	413
M.SH.Yuldashev, K.S.Kamalov, S.M.Ma’rufjonova	O‘zbekistonda yashil energetikani iqtisodiyoti, tashkillash, ishlab chiqarish va uni boshqarish	415
M.SH.Yuldashev, B.T.Rustamov, S.M.Ma’rufjonova	Kambag‘allikni qisqartirish va axoli bandligini ta’minlashning yangi bosqichi	417
Д.Х.Мусабеков	Финансовая стабильность коммерческих банков и его влияние на развитие экономики	421
А.Д.Равшанов	Рақамли иқтисодиёт шароитида кишлок хўжалигини “яшил иқтисодиёт” асосида барқарор ривожлантириш йўллари	424
М.К.Абдуллаев, А.З.Садinov	Raqamli texnologiyalar asosida chiqindi mahsulotlarni qayta ishlash jarayonlari	427
А.А.Пуосов, S.S.Махкамov, J.O.No‘manov	Hududlarni rivojlantirish va "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishning ekologik muammolari	431
А.Михайлов, К.И.Курпаяниди, Н.Тургунов	Зеленая экономика: проблемы, перспективы и возможности для Узбекистана	434
М.И.Асқарова N.N.Rasulova	Рақамлаштириш шароитида замонавий ёшлар меҳнат бозори	437
B.T.Qodirov	O‘zbekistonda “yashil energetika”ni rivojlantirish va samaradorligini oshirish yo‘nalishlari	440
M.T.Adilova	Atrof-muhitda tabiiy holda qayta tiklanuvchi-muqobil energiya manbalari	443
C.X.Хақимджанова	Mintaqalarning iqtisodiy-ekologik rivojlanishga ta’sir etuvchi tashqi va ichki omillar tahlili	447
M.A.Баҳриддинова	Развитие регионов и экологические проблемы в формировании «зелёной экономики» в Узбекистане	450
K.P.Загидуллина	Худудларда меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланишнинг минтақавий муаммолари ва истиқбол йўналишлари	453
C.Назарова	Роль и место зеленой экономики в современных условиях цифровой экономики и ее значимость на предприятиях	456
Ж.К.Юсупова	Рақобат шароитида тоғ- кон саноати корхоналарини стратегик бошқариш масалалари (ОКМК мисолида)	460
K.S.Kamalov	Организационно-экономический механизм управления инновационной активностью в регионе в условиях цифровизации экономики	465
	Pillachilik klasterining iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati	468

С.У.Ақбаралиева	Макроэкономическое развитие экономики Узбекистана на основе совершенствования инвестиционной политики	472
Н.Т.Алиқулов	“Yashil iqtisodiyot” – kelajak iqtisodiyoting asosi	474

5-SHO‘BA

MINTAQAVIY RIVOJLANISH BO‘YICHA FANLARARO TADQIQOTLAR: SOTSIOLOGIYA, HUDUDIY BRENDLAR, YANGI IQTISODIY GEOGRAFIYA

М.Т.Бутабоев, С.И.Қодиров	Инсон капитали шаклланиши ва ривожланишининг назарий-илмий асослари	478
Л.А.Лебединцева, П.П.Дерюгин, Л.Тяньси	Этническое и социальное в понимании экономической деятельности в концепции С.М. Широкогорова	482
П.П.Дерюгин, Л.А.Лебединцева, А.М.Кадыров	Малые предприниматели Китая как особая социально-экономическая группа: к постановке проблемы исследования	486
А.А.Нуржанов	Нодавлат олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш омиллари	490
Ф.О.Базаров	Понятие «налоговый менеджмент» и его методологические основы	494
О.Домакур, Б.Х.Маъмуров	Влияние процесса цифровой трансформации на развитие постиндустриального общества	497
У.С.Надирханов	Автомобильная промышленность узбекистана в интеграционном процессе стран центральной азии	502
Z.R.Sodikov	O‘zbekistonning tashqi savdosida markaziy osiyo mamlakatlarining roli	506
Г.Т.Самиева,	Аҳоли фаровонлигини оширишда ижтимоий инфратузилмани ривожлантиришнинг аҳамияти	509
М. Ю.Алимова	Классификация факторов, влияющих на уровень жизни сельского населения	511
M.G` .Mirzayeva	Mintaqani rivojlantirishda bank kapitalining roli	516
N.A.Allasheva	Mintaqaviy darajada sanoatni innovatsion rivojlantirishni boshqarishning nazariy jihatlari	519
Z.A.Fazliddinova	Data mapping using GIS technologies in systematic analysis and synthesis of socio-economic situations	522
Ш.Ш.Банноев	Минтақавий иқтисодийнинг илмий-амалий концепцияси	525
А.Х.Убайдуллаева	Применение налогообложения на потребление сахаросодержащих напитков	529
М.Джумаева	Современные методы регулирования инфляционных процессов в Республике Узбекистан	532
М. Tinicheva	Aholiga logistika xizmatini ko‘rsatishning nazariy asoslari	535
L.Raupova	O‘zbekistonda xizmatlar sohasi islohotlar markazida	539

MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI: TAJRIBA, TENDENTSIYALAR VA ISTIQBOLLAR

mavzusidagi
respublika ilmiy-amaliy konferensiya

MATERIALLAR TO‘PLAMI

28-oktabr 2023-yil

Kompyuterda sahifalovchi:

Z.A.Fazliddinova

Bosishga ruxsat etildi 10.11.2023-y. Qog‘oz bichimi 60x80 1/16. Shartli bosma tabog‘i 33,9 b.t. Adadi 100 nusxa. Toshkent sh., Yakkasaroy, Qushbegi ko‘chasi, 6-uy
“IMPRESS MEDIA” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
